

תקות מנחם

גיליון מס'
222

יו"ל לקראת ש"פ וישלח
ה' תהא שנת אל-על* – שנת
ביאת ה'משיח (בגימטריא)

על סיומי הרמב"ם

תדפיס מהספר "תקות מנחם" (ח"ג) שיו"ל בעז"ה על סיומי הרמב"ם
ע"פ - ב"קו" - שיחות והוראות ב"ק אד"ש מה"מ
מאת הרב יקותיאל מנחם שיחי ראפ

ע"פ ההוראה שקיבלתי מכ"ק אדמו"ר מלך המשיח שיל"ו, להדפיס ולפרסם הדברים הנאמרים בעז"ה בסיומי הרמב"ם, להראות ולהוכיח הנראה לענ"ד בדרך אפשר, הקשר שבין שיעורי הרמב"ם לפרשה והתאריך שבהם נלמדו, הנני מוציא לאור עלון זה לכבוד שבת קודש. ואבקש מהקוראים שיעירוני בהערותיהם, ותודה מראש!

בעז"ה

לחיות עם הזמן!

ספר טהרה - ב' מחזור כט שנה זך

יום ב' פרשת וישב ט"ו כסלו

ה' תהי שנת אל-על - שנת ביאת ה'משיח (בגימטריא)
סיום הלכות טומאת צרעת והתחלת הלכות מטמאי משכב ומושב

ויבא יוסף את דבתם רעה אל אביהם

ב. והפעם הראשונה בתורה שמדובר ומסופר על עבירת דיבור לה"ר, היא בפרשת וישב שבה מסיימים את ה'ל' טומאת צרעת, דברי יוסף על אחיו⁴: "ויבא יוסף את דבתם רעה אל אביהם", ואומר ע"ז רש"י⁵: "כל רעה שהיה רואה באחיו בני לאה היה מגיד לאביו, שהיו אוכלין אבר מן החי וכו'". ואח"כ על המילה דיבתם אומר רש"י: "כל מה שהיה יכול לדבר בהם רעה, היה מספר. דיבה. לשון דובב שפתי ישנים"⁶ [שזהו גם מלשון דיבור. ויש דיבה שהיא לטובה ויש לרעה כמו שאומר רש"י פ' שלח עה"פ"י "מוציאי דבת הארץ רעה"⁷: "שיש דיבה שהיא טובה"]

וכמובן שעבירת הלשון הרע של יוסף הצדיק, היא בדקות ולפי דרגתו הגבוהה, אבל נקרא בתורה ובחז"ל חטא לה"ר.

[כידוע האמרה והפתגם של צדיקי פולין שפרשיות החורף מצונפות בפרווה, היינו שלמרות שנקראים כסיפורים, מכונסים ונעלמים בהם סודות עליונים (הרבה יותר מהסיפור ה"יחזוני"), כמו שהאדם בחורף מצטנף במעיל הפרווה].

ועד כדי כך, שבגלל הלה"ר שדיבר יוסף, הוא נענש ונמכר לעבד בגלות ומאסר, ועיי"כ ירדו כלל ישראל לגלות, כמ"ש במדרש תנחומא כאן⁸: "ולפי שסיפר עליהם לה"ר, לפיכך קינאו בו אחיו, ונתגלגל הדבר וירדו אבותינו למצרים, ונשתעבדו שם ארבע מאות שנה".

ואח"כ בתנחומא (אות ז'): "זה שאמר הכתוב מות וחיים ביד לשון וגו', וכן ביוסף לא הגיעוהו כל אותן הצרות אלא על לה"ר שסיפר על אחיו, שנאמר: "ויבא יוסף את דבתם רעה אל אביהם".

טומאת צרעת - על חטא לשון הרע

א. הקשר של הלכות טומאת צרעת לפרשת וישב, שבה מסיימים ההלכות, הוא נפלא ומפורש; הצרעת באה על האדם כעונש בגלל שדיבר לשון הרע, כמו שהגמ' אומרת בערכין¹ בסוגיא דלה"ר עה"פ בתחילת פרשת מצורע² "זאת תהיה תורת המצורע" - תורתו של המוציא שם רע" וכ"ה במדרש רבה במקומו. והרבה פרטים בטומאת המצורע ובטהרתו קשורים בזה שהם עונש ותיקון על עבירת לה"ר, וכפי שיבואר להלן. וכ"ה ברמב"ם בהלכה האחרונה המסיימת ומסכמת את ה'ל' טומאת צרעת שכותב על ענין הצרעת, וז"ל: "אינו ממנהגו של עולם, אלא אות ופלא ה' בישראל כדי להזהירם מלשון הרע, שהמספר הלה"ר משתנות קורות ביתו. אם חזרו בו נטהר הבית וכו', (ואח"כ כותב ע"ד צרעת כלי העור והבגדים) אם עמד ברשעו עד שישרפו - משתנה עורו ויצטרע ויהיה מובדל ומפורסם לבדו, עד שלא יתעסק בשיחת הרשעים שהיא הליצנות ולה"ר, ועל ענין זה מזהיר בתורה ואומר³: "השמר בנגע הצרעת: זכור את אשר עשה ה' אלוקיד למרים בדרך"; הרי הוא אומר התבוננו מה ארע למרים הנביאה שדיברה באחיה שהיתה גדולה ממנו וכו'". ואח"כ מאריך הרמב"ם בענין חומרת דברים בטלים ולה"ר, [ומעניין שהפעם הראשונה שהרבי גילה את דעתו שרוצה שיעשו סיום וסעודה על סיום של כל הלכה, היתה בקשר לסיום זה של ה'ל' טומאת צרעת, ואז אמר הרבי: שהפלא הוא שמדובר בכזה סיום ודברים מיוחדים ועברו על זה בשקט, ובלי שיתנו לזה תשומת לב].

* ע"פ הפסוק בתחילת הפטרת פרשת ויצא (הושע יא, ו): ואל על יקראוהו שמורה שהנביאים קוראים ומעלים את ישראל "אל על" - אל הקב"ה ועד למעלה הכי עליונה, הגאולה וביאת המשיח וע"ד הנאמר (תבוא כו, יט): "ולתתך עליון על כל הגוים אשר עשה, לתהילה ולשם ולתפארת", שיתקיים בשלימות בביאת המשיח והגאולה!

¹ ערכין טו, ב.

² תזריע יד, ב.

³ תצ כד, ד-ט.

⁴ וישב לו, ב.

⁵ מדרש תנחומא כז, ב"ר פד, ז.

⁶ שיר השירים ז, י.

⁷ שלח יד, לו.

⁸ תנחומא אות ב'.

הרמב"ם) שהביא למכירתו וגלות מצרים, וכנגד זה כותב הרמב"ם בסיום ההלכה האחרונה: "אבל שיחת כשרי ישראל אינה אלא בדברי תורה וחכמה, לפיכך הקב"ה עוזר על ידם ומזכה אותם בה' שנאמר: אז נדברו יראי ה' איש אל רעהו, ויקשב ה' וישמע ויכתב ספר זכרון לפניו ליראי ה' ולחושבי שמו".

"צרעת – עצרת"

ה. וממשיך שם הצ"צ שלכן "צרעת" – אותיות "עצרת"; שבעצרת ניתנה תורה כי לימוד התורה שקבלנו בעצרת שהוא בדיבור (כנאמר: "ואשים דברי בפיך"), הוא התיקון וה"לעומת זה" למוציא שם רע ולה"ר בדיבור.

וממשיך שם באוה"ת שלכן "צרעת" ו"עצרת" אותיות – "תרעץ" ענין השבירה והביטול וע"ד הנאמר "ימינך ה' תרעץ אויבך", שלימוד התורה שהוא מימין כמש"נ "מימינו" אש דת למו", היא תרעץ ותשבר ותבטל את הצרעת. ולימוד התורה בא מחג השבועות "עצרת להוי' אלוקיך"; היינו ענין הקליטה וההפנמה של האלוקות והתורה [ואפ"ל שבמקום הליכת רכיל ודיבורי לה"ר שהם עניינים "חיצוניים" וביטול תורה, יהיה לימוד התורה שנקלט בפנימיות].

גמר בירורי עשו – בגאולה השלימה

ו. ועפ"י הנ"ל בסיום על הלי' טומאת מת, אפשר גם זאת לקשר לפרשיות שבועות אלה ויצא וישלח, שהם הבירורים בלבן, הפיכת ה"חרן" ל"רנה", ובירורי עשיו הפיכת הר שעיר לגאולה כמש"נ בפרשת וישלח "עד אשר אבוא אל אדוני שעירה" ואומר ע"ז רש"י שזה יתקיים בימות המשיח כמש"נ [בהפטר הפרשה] "ועלו מושיעים בהר ציון לשפוט את הר עשיו והיתה לה' המלוכה", שבירורים אלה ייגמרו ויתקיימו בשלמותם בביאת המשיח.

וע"ד הנ"ל הפיכת החרן לרנה ועשיו והר שעיר לגאולה, ענין זה מתבטא גם בענין ה"צרעת" כנ"ל שהיא עצמה נהפכת ל"עצרת" – השלימות בלימוד התורה, ומתן תורה היה מעין הגילויים דלעת"ל בביאת המשיח. ופסוק זה ע"ד המשיח והגאולה כתוב בתורה ברביעי של פ' וישלח היום שבו סיימו את הלי' פרה אדומה והתחילו את הלי' טומאת צרעת והשנה חל ב"י כסלו, יום חג הגאולה של האדמו"ר האמצעי, הקשור ב"רחובות הנהר", ושם גאולה חד הוא!

"תקות" חוט השני¹⁶

סיכום הקשר של ההלכה ברמב"ם לפרשת השבוע

ולתאריך:

- א. הצרעת בגלל לשון הרע – ויוסף הביא דיבת אחיו ליעקב שהביא למכירתו וגלות מצרים של כלל ישראל.
- ב. בצרעת – טהרת המצורע – ובחת"ת "והטהרו והחליפו שמלותיכם".
- ג. מצורע – מוציא רע, לה"ר, והתיקון – לימוד התורה – תורת המצורע.
- ד. הפיכת צרעת – לעצרת – לימוד התורה.
- ה. הפיכת חרן לרינה בפרשת ויצא. והפיכת שעיר ועשו – למשיח והגאולה, בפר' וישלח, ברביעי יום התחלת ההלכות.
- ו. התחילו ההלכות ב"י כסלו – יום חג הגאולה דאדמוה"מ.

וב"תורה שלימה" מביא מדרש "פרקי דרבינו הקדוש"⁹, וז"ל: "מכאן אמרו חכמים שני צדיקים לקו על לשון הרע, אלו הן יעקב ויוסף, יוסף מפני שסיפר לה"ר נחבש בבית האסורים שנים עשרה שנה, יעקב מפני שקיבל לה"ר נסתלקה ממנו רוח הקודש כ"ב שנה, למדת שכל המספר לה"ר לוקה אחת, והמקבל לוקה שתיים [שנענש על הסתלקות רוח הקודש 22 שנה] וכמו שהרמב"ם אומר בדיני לה"ר בהלי' דיעות¹⁰: "ועוד אמרו חכמים [בסוגיא דלה"ר בערכין¹¹ שלושה לה"ר הורגת האומר והמקבלו וזה שאומר עליו, והמקבל יותר מן האומר".

[וי"ל שעונש יוסף שנמכר וגלה למצרים ונחבש בבית האסורים, הוא בדומה לעונש ותיקון על חטא לה"ר בטומאת צרעת שעונשו ודינו "בדד ישב מחוץ למחנה מושבו", וכפי שיתבאר להלן (אות ג') דברי חז"ל ע"ז המובאים בפירש"י עה"פ.]

טהרת המצורע – תיקון לשון הרע

ג. את הלכות טומאת צרעת התחילו בפרשת וישלח וכפי שכתבנו בסיום הקודם, על הלי' פרה אדומה, בפר' וישלח מדובר לראשונה אודות ענין הטהרה (בחת"ת למחרת היום שהתחילו הלי' טומאת צרעת): "הסירו את אלוקי הנכר אשר בתוככם והטהרו והחליפו שמלותיכם". ובהלכות טומאת צרעת מודגשת ענין הטהרה שיש בה עבודה והלכות מיוחדות כמש"נ¹²: "זאת תהי' תורת המצורע ביום טהרתו". היינו שהתורה מדגישה ונותנת סדר עבודה מיוחד ומפורט עם הרבה פרטים וקרבת בטהרת המצורע (יותר מאשר בטהרת שאר הטמאים), שזה מורה גם על הפרטים בעבודת ה' בטהרת המצורע מהסיבות והעבירות שהביאו את הצרעת, וכמו שחז"ל מפרשים את הפרטים בקרבתות המצורע והציפורים שקשורים לעבירת הלשון הרע.

כנ"ל שהצרעת באה על עוון דיבור לשון הרע, והטהרה מורה על התשובה והתיקון לעוון זה. ולכן לוקחים לקרבתות ציפורים שהם מצפצפות כמו דוברי הלשון הרע והולכי רכיל. וחומרת הטומאה היא שמשולח "מחוץ למחנה", מכל שלושת המחנות¹³ ועד כדי כך ש"בדד ישב מחוץ למחנה מושבו"¹⁴ ואומר רש"י ע"ז: "בדד ישב. שלא יהיו שאר טמאים יושבים עמו. ואמרו רבותינו מה נשתנה משאר טמאים לישיב בדד? הואיל והוא הבדיל בלה"ר בין איש לאשתו ובין איש לרעהו אף הוא ייבדל", ולכן כ"כ חמורה טומאתו ועונשו שהוא תיקון על העבירה.

לימוד התורה בדיבור – התיקון לדיבור לה"ר

ד. וטהרת המצורע מורה על שלימות התיקון והתשובה על חטא לה"ר, ולכן במקום הלה"ר שהוא בדיבור, התיקון לזה מבאר הצ"צ באוה"ת עה"פ, הוא "תורת המצורע"; לימוד התורה שפועל הטהרה – "ביום טהרתו". ובהמשך לדברי הלה"ר של יוסף על האחים נאמר: "ויתנכלו אותו להמיתו; ויאמרו איש אל אחיו וגו'" (שכרגיל לה"ר בא ממושב דברים בטלים כפי כותב

⁹ פרקא דארבעה כד:.

¹⁰ פי"ז הלי' ג.

¹¹ ערכין טז, ב.

¹² מצורע יד, ב.

¹³ תזריע יג, מו ברש"י עה"פ.

¹⁴ פסחים, סז.

¹⁵ וישב לז, יח-ט.

¹⁶ יהושע ב, חל. ועיין ברש"י שפירוש "תקות" – מלשון "קו וחבל" (שבו הורידה רחב את המרגלים של יהושע, ועל ידו משפחתה תלו את תקוותם), והרי זו מטרת חיבורנו "תקות מנחם" – להראות בעז"ה את הקו וחוט השני המקשר ומשווה התוכן הנלמד בשיעורי הרמב"ם עם תוכן הפרשה והתאריך בשנה, (ועיין מה שכתבנו בזה בהקדמה לספרנו "תקות מנחם" ח"א).

הטומאות

בשב"ק פרשת וישב חג הגאולה כ' כסלו
הי' תהי' שנת אל-על – שנת ביאת ה' משיח
(בגימטריא)

טהרה מטומאות רוחניות

א. הקשר של הלכות מטמאי משכב ומושב עם פרשת וישב אפשר לומר בדרך הרמז בעבודת ה'; הרי ההלכות בספר טהרה הם לא רק מורות על הטומאה והטהרה ההלכתית, אלא גם מורות על הטומאה והטהרה הרוחנית; ההיטהרות מהטומאות הרוחניות. וכמו שרואים כיצד פותח הרמב"ם את סי' טהרה ב"כותרת" בפסוק: "לב טהור ברא לי אלוקים, ורוח נכון חדש בקרבי"¹⁷ וכן בסיום ה' מקוואות שבסוף סי' טהרה, מסיים הרמב"ם, וז"ל: "דבר ברור וגלוי שהטומאות והטהרות גזירות הכתוב הן.. ואעפ"כ רמז יש בדבר, כשם שהמכוון לבו ליטהר, כיון שטבל טהור, ואעפ"כ שלא נתחדש בגופו דבר, כך המכוון לבו לטהר נפשו מטומאות הנפשות שהן מחשבות האון ודיעות הרעות, כיון שהסכים בלבו לפרוש מאותן העצות והביא נפשו במי הדעת – טהור. [ולהעיר שהיו זמנים שכ"ק אד"ש הגיה נוסח זה, לכתוב "במי הדעת הטהור – טהור" אבל בתקופה שאח"ז אמר אד"ש שאפשר להשאיר הגרסא המקובלת כי בפשטות זו הכוונה "מי הדעת" – כמובן הטהורים, ואין צורך להוסיף המילה], הרי הוא אומר: "וזרקתי עליכם מים טהורים וטהרתם מכל טומאותיכם ומכל גילוליכם אטהר אתכם. השם ברחמיו הרבים מכל חטא עוון ואשמה יטהרנו, אמין". רואים מפורש שהטומאות והטהרות המדוברות בסי' זה, הן מורות גם על הטומאה והטהרה ברוחניות,

זיבה – פריצות בעריות

ב. ועפ"ז יש לומר שענין זה גם מרומז בפרשת וישב; גם בשם הפרשה, וגם בענינים המדובר בה, גם בשם ההלכות וגם באופני מטמאי משכב ומושב; בשם "מטמאי משכב ומושב" י"ל שמורה על תאוות האדם הקשורים למשכב היינו הפריצות בעריות, וזהו האופן הראשון של מטמאי משכב ומושב, כמ"ש הרמב"ם בתחילת ההלכות שיש די אבות הטומאות שמטמאי משכב ומושב והראשון הוא ה"זב". ומבואר בספרים שענין הזיבה באה בגלל ריבוי התאוות והמותרות ובפרט בעניני האכילה והעריות כמו שכותב ה"כלי יקר" עה"פ בפרי' נשא: "צו את בני ישראל וישלחו מן המחנה כל צרוע וכל זב וכל טמא לנפש", וז"ל: "וסדר שילוח זה מסכים לדברי המדרש²¹ האומר: וישלחו מן המחנה כל צרוע זה עבודה זרה, וכל זב – זה גילוי עריות, כי הוא בא משכבת זרע, וכל טמא לנפש זה שפיכות דמים כו'. ודרש כל פסוק זה על הגלויות וכו'. וכל זב. כי זיבה שלו הוא אות על שהוא פרוץ בעריות, ועל כן הוא בא לידי זיבה, ושלוחו חוץ למחנה שכינה הקדושה וחוץ למחנה לוי שיש בהן ג"כ קדושה, וכל מקום קדושה אינו סובל דבר ערוה, לאפוקי מחנה ישראל שאין בה כ"כ קדושה".

ארץ מצרים – "ערות הארץ"

ג. ובפרשת וישב מדובר על תחילת המאורעות שהביאו לגלות מצרים, שיוסף נמכר למצרים והי' שם בבית שר הטבחים, ואח"כ בבית האסורים. ובמצרים שהיתה פריצות בעריות, ולכן נקראת "ערות הארץ"²². וכמבואר בחסידות שהמשמעות לא רק כפשוטה גילוי סודות הארץ, אלא ענין של ערוה ממש, כי טבע המקום שהי' פרוץ ברוחניות, וחז"ל אומרים שאנשי המקום היו "שטופים בזימה", ועד כדי כך שאשת שר הטבחים של פרעה, פוטיפר, נסתה לפתות בזה את יוסף הצדיק שהוא מדת היסוד והקדושה בענינים אלה, ועד שאמרה לו מ"ש בפסוק "שכבה עמי" וכתוב במדרשים (תנחומא וכו') הפעולות שעשתה כדי לפתותו, כי זה הי' טבע המקום והאנשים ובעזרת ה' "נתגלתה לו בחלון דמות דיוקנו של אביו" שעצרה אותו מזה.

וזהו מה שההלכות נקראות "מטמאי משכב" היינו הטומאה הבאה בעקבות ענינים אלה. וכשלומדים ענין זה ברמב"ם ובפרשה, זה נתינת כח להיזהר ולהינצל מזה. וכן מורה על הטהרה והתקון בזה כמו אצל יוסף הצדיק שענינו שלימות מדת היסוד והטהרה והקדושה.

[ובספר "החינוך"²³ שכותב גם את שרשי וטעמי המצוות, כותב בקשר לטומאת וסיבת הזיבה, שבאה בגלל ריבוי התאוות והמותרות, ובפרט הריבוי בתאוות האכילה, וכדברי הגמ' "דרכא דמיכלא יתירא לאתווי לידי זיבה", היינו שריבוי התאוות גם של האכילה וגם עניני עריות מביאים את הזיבה והקשר לגלות מצרים שהתחילה מאז ש"יוסף הורד מצרימה" היא, כי כל הגלויות מקורן ושרשן מחטא עץ הדעת ששם היה גם תאוות האכילה כמ"ש שם²⁴ "כי טוב העץ למאכל וכי תאוה הוא לעינים ונחמד העץ להשכיל ותקח מפריו ותאכל ותתן גם לאישה עמה ויאכל" שזהו תאוות האכילה שהיתה בחטא עה"ד, והיה שם גם ענין העריות כמשי"נ שם בדברי האשה לה'²⁵ ותאמר האשה הנחש השיאני ואוכל" וחז"ל במדרש אומרים ע"ז שזהו מלשון נישואין כי "הנחש בא על חוה והטיל בה זוהמה", וזהו שורש לכל הגלויות. [ושאר מטמאי משכב ומושב זבה, נידה ויולדת, קשורים בחטא עץ הדעת, שבגללו ריבוי דמים, שע"ז נאמר: "הרבה ארבה עצבונך והרינוך וגו'"]].

משכב - עריות

ד. ואפשר לומר שענינים אלו מרומזים במילה משכב ומושב; משכב; רמז כנ"ל על התאוות הקושרים בעריות (שמודגש כנ"ל בפרשת וישב בענין אשת פוטיפרע), ומושב – תאוות הקשורות באכילה שעושים זאת בעיקר בישיבה והם היו השרש לכל הגלויות, וסיום בירור תאוות אלה הם שורש והגורם ליציאת מצרים ולכל הגאולות [וקשור גם עם חודש כסלו חודש הגאולה וי' כסלו חג הגאולה של אדמו"ר האמצעי. (וע"י משי"כ בהנ"ל בסיום ההלכות אלו במחזור כ"ד בספרנו "תקות מנחם" ח"ב ע' 8-177)]

מושב - וישב

ה. וענין טומאת ה"מושב" יש לקשר עם שם הפרשה "וישב"; שגלות מצרים וטומאת מצרים הם המשקל נגד והלעומי"ז של "וישב יעקב בארץ מגורי אביו" – בארץ ישראל, ששם ביקש יעקב לישב בשלווה, ולעומי"ז היתה ירידה וישיבה במצרים – בגלות וכמשי"נ על עם ישראל במצרים²⁶ "ומושב בני ישראל אשר ישבו בארץ מצרים וגו'".

²² מקץ מב, ט-יב.
²³ פרי' מצורע מצוה קעח
²⁴ בראשית ג, ו.
²⁵ פסי יג.
²⁶ בא יב, מ.

¹⁷ תהילים נא, יב.
¹⁸ ה' מקוואת פי"א, ה"ב.
¹⁹ יחזקאל לו, כח.
²⁰ נשא ה, ב.
²¹ במדב"ר נשא ו, י.

וכן נאמר בסוף פרשת ויגש²⁷ "וישב ישראל בארץ מצרים וגו'" ויציאת מצרים ב"יד רמה!".

"תקוה" חוט השני¹⁶

סיכום הקשר של ההלכה ברמב"ם לפרשת השבוע ולתאריך.

- א. זיבה – פריצות בעריות.
- ב. מטמאי משכב – ארץ מצרים ערות הארץ שטופים בזימה. טומאה רוחנית – תאוות העריות
- ג. בפרשת וישב התחיל גלות מצרים.
- ד. הלכות טומאת מושב, כנגד וישב יעקב בארץ ישראל, מושב ישראל בארץ מצרים, ובפרשת וישב התחילה גלות מצרים.

פשוטו של מקרא

בהמשך למ"ש בגיליון הקודם (מס' 221) דברי כ"ק אד"ש מה"מ למשלחת מהרבי מקלויזענבורג זצוק"ל על עצמו שהוא "קאכט זיך אין פירש"י" (=מתעסק בלהט ובהתלהבות בפירש"י) היינו ללמוד ולדייק באריכות בפירש"י על התורה, למרות שבעבר בדורות הקודמים לא ראינו הנהגה זו.

ואמר להם: שלמרות פתגם ה"חתם סופר": "חדש אסור מן התורה!" היינו שכל דבר חדש ומודרני הוא אסור ופסול, דווקא אם ב"לעומת זה" לא היו חדשות, אבל מכיוון שבלעומי יש כל הזמן חידושים, צריכים "נשק" חדש בקדושה להלחם בחידושים שיש בלעומי".

אבל זה רק מסביר למה צריכים לחפש חידושים בקדושה, ולא מסביר למה אד"ש בחר דווקא בלימוד פירש"י על התורה.

אמנם כמה שבועות אחרי "יחידות" זו שהיתה בתחילת שנות הממ"ים, "הבליע" הרבי בשיחה ביאור נפלא עד"ז כבדרך אגב; אד"ש אמר אז בא' השבתות בשיחה בהתוועדות: "שעתה מכיוון שעיקר צו השעה, להביא את המשיח והגאולה השלמה, לעולם הזה – עולם העשיה כי השכינה נפלה בגלות לעולם התחתון עולם העשיה ומשם צריך להרימה, ועולם ה"פשט" הוא בעולם העשיה" (כי ד' העולמות אבי"ע הם כנגד ד' חלקי התורה – פרד"ס; הסוד – אצילות, והפשט – עשיה) "און דערפאר קאכט מען זיך, אז יעדער זאך זאל א איש פשוט פארשטיין, און אין "פשוטו של מקרא" (=ולכן עוסקים בהתלהבות בזה שכל דבר יבין איש פשוט [כידוע שבאותן השנים בשיחות הראשונות להתוועדות השבתות ביאר אד"ש את מהות היום והזמן (הפרשה והתאריך), וביאר זאת באריכות ובפרוטרוט ובאותיות פשוטות, שגם אנשים פשוטים ו"בן חמש למקרא" יכולים להבין], וב"פשוטו של מקרא").

ז.א. שכאן גילה אד"ש הסיבה שעוסק כ"כ באריכות ובפרטיות ב"פשוטו של מקרא" (באופן שגם "בן חמש למקרא", היינו א' שרק למד חומש עד מקום זה, ואין לו ידיעות קודמות – יבין); כי צו השעה – הבאת הגאולה, והשכינה נפלה לעוה"ז התחתון – עולם העשיה – ששם עולם ה"פשט".

סוכת דוד בעשיה

ב. וכנראה זה ע"ד מה שאומר האדמוה"ז בתניא באיגרת-הקודש (סי' טו'): "איך היות כל עיקר עבודת ה' בעתים הללו בעקבות משיחא היא עבודת הצדקה כמ"ש רז"ל אין ישראל נגאלין אלא בצדקה ולא ארז"ל ת"ת שקול כנגד גמ"ח אלא בימיהם שת"ת היה עיקר העבודה אצלם וע"כ היו חכמים גדולים תנאים ואמוראים. משא"כ בעקבות משיחא שנפלה סוכת דוד עד בחי' רגלים ועקביים שהיא בחי' עשיה אין דרך לדבקה בה באמת ולהפכה חשוכא לנהורא דילה [נ"א דיליה] כ"א בבחי' עשיה ג"כ שהיא מעשה הצדקה וכו' יזכה לראות עין בעין בשבוע ה' ציון כו'".

וזוהו ע"ד ביאור האדמוה"ז ב"תורה אור", שזהו כמשל ה"ליווער" (=ג'ק, מנוף) שאם רוצים להרים דבר, מרימים אותו מלמטה, מתחתיתו.

"מצוה שאי אפשר לעשותה ע"י אחרים"

ג. והי' לי מוקשה הרי "ותלמוד תורה כנגד כולם" (פאה פ"א מ"א) נאמר לכל הדורות? ואי אפשר לשנות!?

וכנראה החסבר ע"פ מה שמבאר זאת כ"ק אד"ש מה"מ בהערה במאמר "ציון במשפט תפדה", שזהו ע"ד הדין ש"מצוה שהזמן גרמא אי אפשר לעשותה ע"י אחרים שדוחה תלמוד תורה", כי עכשו חייבים לעשות המצוה, למרות שבעצם ת"ת נעלה, ועד"ז בענייננו מכיוון שעתה חייבים להביא הגאולה, וא"א להביאה רק ע"י עולם העשיה במעשה המצוות, שעיקרן מצות הצדקה שמרוממת את העולם.

"שליחות מצוה לצדקה"

ד. ולכן ראו אצל אד"ש מה"מ ששם כ"כ דגש על מצות הצדקה בשנים הקודמות ע"י הילדים (מלפני "מלחמת יום הכיפורים") "הבל שאין בו חטא", ואח"כ ע"י כולם אחרי ההתוועדות ובימי ראשון עמד שעות ונתן דולרים לאלפים רבים לשליחות מצוה לצדקה. וכידוע אד"ש מה"מ קרא לחלוקה זו בימי ראשון; **"שליחות מצוה לצדקה"**

וכנראה הסיבה שהחלוקה היתה בימי ראשון, (לא רק בגלל שאז כאן הרבה אנשים לא עובדים אלא בעיקר בגלל שיום א' הוא שייך לספירה הא' – ספירת החסד!

הרבי מקלויזענבורג שמח על "מבצע-תפילין"!

בקשר למ"ש שהרבי אמר על הרבי מקלויזענבורג: "וועגען זיין רוחניות האב איך גאר מוירא צו פרעגען... (ועשה תנועת הפלאה בידו), (=בקשר לרוחניות שלו אני בכלל "מפחד" לשאול...); אספר מה שאני ראיתי וחיותי.

פעם בסוף שנות הלמד"ים נסע הרבי מקלויזענבורג לארה"ק בחודש מנחם-אב (להבדק אצל הרופא של ראש הממשלה דאז מר מנחם בגין ז"ל, שיקבע אם יוכל לצום ביום כיפור), הוא הי' בטערמינאל של "אל-על" בנמל התעופה קנדי, ובא בלווית קבוצה גדולה של חסידים. והי' נראה שאינו מרגיש טוב (בזמן מלחמה"ע השני היכו אותו הנאצים ימ"ש על ראשו, וסבל הרבה מכאבי ראש) וכאב לי שהביאו אותו לאולם לא מרווח, ולא הי' שם הרבה אויר, ובתחילה לא רציתי לגשת אליו, אבל אח"כ ניגשתי לרגע ואמרתי לו: "אנחנו כאן מניחים תפילין עם יהודים!" ופתאום ראו שאורו פניו וקבל פנים שמחות, והרגשתו למרי השתנתה.

הוא אמר לי: "אתם עושים דברים גדולים! ותמשיכו ותצליחו!", אמרתי לו: "אנו מצילים הרבה אנשים מ"קרקפתא דלא מנח תפילין!" והוא ענה: "אין צורך לזה! כל מצוה שיהודי עושה, זה דבר גדול!..."

(זו גישה שונה מכאלה חוגים שלדאבוננו אומרים: נו, ומה כבר נרויח שיהודי יקיים רק מצוה אחת?)

אח"כ נסעתי איתו ולויתי אותו עד המטוס, ולפני שנכנס למטוס שוב פנה אלי ואמר לי: "אתם עושים דברים גדולים! ותמשיכו ותצליחו!..."

לזכות

רבקה רעכל בת אסתר מלכה שתחי'

להודי' לה' ולאריכות ימים ושנים טובות ויזכו הוריה לגדלה לתורה ולחופה ולמעשים טובים מתוך בריאות אושר ושמחה והרחבה לכל המשפחה שיחיו ויזכו לראות קבלת פני מלך המשיח והגאולה השלמה מי"ד ממ"ש נאו! נדפס ע"י הוריה

הרה"ת יעקב יצחק דב הלוי וזוגתו אסתר מלכה שיחיו לנג

(דברים שנאמרו בסעודות סיומי הרמב"ם בביהכ"ס וביהמ"ד ליובאוויטש - 770 - בית משיח)

יחי אדוננו מורנו ורבינו מלך המשיח לעולם ועד!

²⁷ ויגש מז, כז.